

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про учасників Революції Гідності
та сім’ї Героїв Небесної сотні”, внесеного народними депутатами України
Остапенком А.Д. та іншими
реєстраційний номер 4363 від 12 листопада 2020 року
I читання

1. Пенсійний фонд України не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

2. Законопроектом пропонується визначити в окремому законодавчому акті статус постраждалих учасників Революції Гідності, постраждалих учасників Революції Гідності з інвалідністю і членів сімей Героїв Небесної сотні, а також питання їх соціального захисту.

Норми законопроекту не узгоджуються із принципом системності законодавства та порушують принцип правової визначеності.

Законодавча пропозиція щодо регулювання порядку пенсійного забезпечення зазначених у законопроекті осіб не узгоджується із частиною другою статті 5 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якою передбачено, що виключно цим Законом визначаються, зокрема, умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат та порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов’язковим державним пенсійним страхуванням.

Право на призначення дострокової пенсії за віком передбачено статтею 115 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, проте законопроектом не передбачено внесення відповідних змін до зазначеного Закону.

Одночасно законопроектом передбачено підвищення пенсії (щомісячного довічного грошового утримання або державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії), постраждалим учасникам Революції Гідності та членам сімей Героїв Небесної сотні в розмірі 25 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, а постраждалим учасникам Революції Гідності з інвалідністю – залежно від групи інвалідності від не менше 50 до не менше 30 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

При цьому джерел фінансування витрат на виплату зазначеного підвищення не визначено. Відповідно до статті 17 законопроекту видатки здійснюються за рахунок коштів державного бюджету та місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Проте уточнення щодо здійснення підвищення до пенсій особам, зазначеним у законопроекті, за рахунок коштів Державного бюджету України, як це передбачено для питань медичних гарантій та забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації і виробами медичного призначення, або змін до статті 87 Бюджетного кодексу України не передбачено.

Разом з тим, вищезазначені пропозиції не узгоджуються з страховими принципами солідарної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування щодо рівноправності застрахованих осіб стосовно отримання пенсійних виплат та виконання обов’язків щодо сплати страхових внесків на

загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Запровадження пропонованих норм створює ризики поширення практики звернень з подібними пропозиціями щодо інших категорій осіб, які, на нашу думку, можуть бути реалізовані за рахунок джерел, відмінних від страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Крім цього, передбачена законопроектом умова щодо тривалості страхового стажу, необхідного для призначення пенсії, не узгоджується зі статтею 26 Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, якою визначено умови призначення пенсій за віком.

Також, Законом України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” урегульовано питання надання відповідних статусів постраждалим учасникам Революції Гідності та передбачено надання зазначеним особам відповідних пільг та інших соціальних гарантій, проте, норми законопроекту не передбачають внесення відповідних змін до зазначеного Закону.

Отже, норми законопроекту не узгоджуються із принципом системності, оскільки допускають неузгодженості між нормативно-правовими актами, що мають однакову юридичну силу.

Прийняття пропозицій, викладених у законопроекті, призведе до створення колізії щодо застосування цих положень, а також не узгоджується із принципом правової визначеності, що полягає, як зазначив Європейський суд з прав людини, в тому, що право має бути належним чином доступним та передбачуваним за своєю дією та сформульованим з належною чіткістю, що дає можливість особам регулювати свою поведінку.

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2 р/2017 зазначено про те, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності.

Разом з цим, у доповіді “Верховенство права”, схваленій Європейською Комісією “За демократію через право” на 86-му пленарному засіданні, що відбулося 25-26 березня 2011 року, зазначено про те, що юридична визначеність є ключовою у питанні розуміння верховенства права; держава зобов'язана дотримуватися та застосовувати у прогнозований і послідовний спосіб ті закони, які вона ввела в дію; юридична визначеність передбачає, що норми права повинні бути зрозумілими і точними, а також спрямованими на забезпечення постійної прогнозованості ситуацій і правових відносин; юридична визначеність означає також, що необхідно у цілому дотримуватися зобов'язань або обіцянок, які взяла на себе держава перед людьми (поняття “законних очікувань”).

Крім цього, законопроект потребує узгодження із принципом збалансованості, передбаченим статтею 7 Бюджетного кодексу України.

Реалізація норм законопроекту матиме вплив на видаткову частину Державного бюджету та бюджету Пенсійного фонду України, проте реальних компенсаторів щодо покриття витрат, передбачених законопроектом, не визначено. Згідно із частиною першою статті 72 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” основним джерелом формування коштів Пенсійного фонду України є надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), що спрямовуються на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування у розмірах, визначених законом.

Відповідно до Основ законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування розмір єдиного внеску має забезпечувати застрахованим особам виплати та надання соціальних послуг, передбачених законодавством про загальнообов’язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для здійснення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; компенсацію адміністративних витрат на забезпечення функціонування системи загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Реалізація законопроекту матиме вплив на державний бюджет, що потребує врахування думки Міністерства фінансів України.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП - ІДД ДПС

AD92F1C54BA67636EEB87183E6E5829422BB34619585B5EB63A4FBDEB5AE628D01

23.11.2020